

Sygnatura akt II Ca 1405/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Serafin - Tabor

SO Anna Nowak

SR (del.) Jarosław Tyrpa (sprawozdawca)

Protokolant sądowy: Izabela Ślęzak

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. H.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wadowicach VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w S.

z dnia 18 marca 2014 roku, sygnatura akt VI C 140/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że datę „18 marca 2014 roku” zastępuje datą „2 czerwca 2012 roku”;
2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 475 zł (czteryście siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 21 października 2014 roku

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Wadowicach VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w S. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz powoda Z. H. kwotę 14.980 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2014 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 749 zł z tytułu części opłaty od pozwu, kwotę 124,97 zł z tytułu części wydatków i kwotę 2.137,35 zł z tytułu części kosztów zastępstwa prawnego (pkt 3) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 279,65 zł z tytułu części kosztów zastępstwa prawnego (pkt 4).

W oparciu o dowody z dokumentów i zeznań świadków Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 grudnia 2010 r. powód uległ wypadkowi podczas wysiadania z samochodu, którym kierował J. B., a który to pojazd w dniu zdarzenia objęty był ochroną ubezpieczeniową posiadaczy pojazdów mechanicznych od odpowiedzialności cywilnej. Powód

doznał wówczas urazu wieloodłamowego złamania rzepki kolana. W dniu 31 grudnia 2010 r. w Zespole (...) w S. w trybie pilnym przeprowadzono mu zabieg operacyjny nastawienia złamania, które zespolono poprzęgiem Webera. Powód został wypisany z placówki 3 stycznia 2011 r. z zaleceniem bezwzględnej zakazu obciążania nogi prawej i chodzenia wyłącznie o kulach. Powód odbywał wizyty kontrolne w poradni ortopedycznej. Prawa noga powoda była unieruchomiona w szynie przez ok. 6 tygodni. W kwietniu powód był hospitalizowany ze względu na konieczność usunięcia poprzęgu Webera. Został wypisany do domu z zaleceniem oszczędzania kończyny dolnej prawej. Od maja do czerwca 2011 r. korzystał z zabiegów rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych. Powód zgłosił szkodę do pozwanego ubezpieczyciela z żądaniem wypłaty zadośćuczynienia w wysokości 24.000 zł oraz kwoty 2.940,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki sprawowanej nad powodem. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i wypłacił powodowi kwotę 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W okresie leczenia i rehabilitacji powód cierpiał dolegliwości bólowe, które uśmierzał środkami przeciwbólowymi. Jego aktywność fizyczna w okresie leczenia i rehabilitacji była niemal wyłączona. W okresie leczenia i rehabilitacji powód był podenerwowany zaistniałą sytuacją. Na skutek doznanego urazu naruszona została u powoda pierwotna struktura anatomiczna rzepki kolana prawego. Zakres uszczerbku na zdrowiu Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o opinię biegłego i opinii biegłego z zakresu chirurgii, traumatologii i ortopedii lek. med. M. Ś. w rozmiarze 5% (uszczerbek trwały). Ograniczenia w poruszaniu się, zalecenia nieobciążania nogi oraz konieczność poruszania się o kulach spowodowały, iż powód w okresie leczenia i rehabilitacji wymagał pomocy osób trzecich (żony) w ograniczonym zakresie. Po upływie 6 tygodni od doznanego urazu powód nie wymagał pomocy osób trzecich, z wyjątkiem dowozów powoda do przychodni ortopedycznej i na zabiegi rehabilitacyjne. Przebyty przez powoda uraz kolana skutkuje przewlekłymi dolegliwościami bólowymi, ograniczeniem pełnej wydolności stawu, zmniejszeniem możliwości podejmowania wysiłku fizycznego oraz pracy obciążającej staw kolanowy prawy. Wtórne zmiany zwyrodnieniowe- pourazowe stawu po przebyłym urazie mają charakter trwały. Przebyte złamanie nie spowodowało ograniczenia ruchomości stawu kolanowego ani zmian w stanie mięśni kończyny dolnej prawej, nie spowodowało także zaburzenia wydolności chodu po płaskim podłożu. W związku z wiekiem powoda nie istnieją rokowania na poprawę stanu zdrowia. Powód wykonuje pracę zawodową przy obsłudze maszyn w pozycji stojącej, co powoduje dolegliwości bólowe kolana prawego po 8- godzinnym dniu pracy. Obecnie aktywność fizyczna powoda uległa ograniczeniu.

Sąd Rejonowy wskazując na przepisy art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c. ustalając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze to, aby była ona adekwatna do przeżywanych przez powoda cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywności, czasu trwania i natężenia, a także ujemnych skutków zdrowotnych zaistniałego zdarzenia, jakie na skutek wypadku powód będzie zmuszony ponosić w przyszłości. Sąd Rejonowy uznał, że doznany przez powoda uszczerbek, jak i charakter związanych z nim cierpień uzasadniają przyznanie mu zadośćuczynienia w kwocie całkowitej to 20 000 zł. Wobec przyznania powodowi na etapie postępowania likwidacyjnego kwoty 6 000 zł, Sąd zasądził na rzecz powoda różnicę pomiędzy kwotą należną a wypłaconą przez ubezpieczyciela, powiększoną o koszty opieki nad poszkodowanym, które wyniosły 980 zł.

Odnośnie odsetek, Sąd Rejonowy nie uwzględnił żądania powoda w zakresie zasądzenia ich od dnia 2 czerwca 2012 r. tj. od dnia następnego po dniu, w którym pozwany przyznał na rzecz powoda kwotę 6.000 zł. Wskazał, że w utrwalonym orzecznictwie wskazuje się na potrzebę uwzględnienia przy ustalaniu zadośćuczynienia m.in. aktualnego stanu stosunków majątkowych w społeczeństwie, który niewątpliwie łączy się z problemem cen. Oznacza to, że określone w art. 363 § 2 k.c. zasady ustalania odszkodowania mają odpowiednie zastosowanie przy ustalaniu odpowiedniej sumy z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że w razie ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy uzasadnione jest przyznanie odsetek dopiero od chwili wyrokowania, stąd Sąd Rejonowy uznał za konieczne zasądzenie odsetek od momentu wyrokowania tj. od dnia 18 marca 2014 r.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c.

Apelację od punktu 2 wyroku wywiódł powód. Wyrokowi zarzucił naruszenie art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Wniósł o zmianę wyroku zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od

zasądzonej kwoty od dnia 2 czerwca 2012 r. do dnia 17 marca 2014 r. tj. łącznie kwoty 3.483,98 zł oraz kosztów postępowania odwoławczego.

Naruszenie art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wynikało z ich błędnej wykładni skutkującej przyjęciem, że odsetki od przyznanego zadośćuczynienia należą się od dnia wyrokowania, a nie od daty żądanej przez powoda. Żądanie przyznania odsetek od dnia 2 czerwca 2012 r. podyktowane jest tym, że odnosząc się do żądania powoda zapłaty 24 000 zł zadośćuczynienia, decyzją z dnia 1 czerwca 2012 r. strona pozwana przyznała mu kwotę 6.000 zł kończąc tym samym postępowanie likwidacyjne. Odszkodowanie jak i zadośćuczynienie stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela do spełnienia świadczenia odszkodowawczego i od tej chwili biegnie termin odsetek za opóźnienie z art. 481 § 1 k.c. Żądanie powoda znajdowało uzasadnienie prawne jak i faktyczne. Strona pozwana została wezwana do zapłaty na etapie postępowania likwidacyjnego przed wniesieniem pozwu, w chwili kiedy krzywda była aktualna i możliwa do ustalenia na podstawie dokumentacji medycznej.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona, co skutkowało zmianą wyroku Sądu Rejonowego w zaskarżonej części.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na to, aby w toku postępowania przed Sądem, po dacie wezwania do zapłaty, ujawniła się u powoda nowa krzywda, która uzasadniałaby przyznanie zadośćuczynienia od daty wyrokowania. Powód zgłosił szkodę stronie pozwanej po upływie roku od zaistnienia wypadku, zaś odsetek domaga się od dnia 2 czerwca 2012 roku, a zatem po upływie niemal półtorej roku od jej zaistnienia. W tym czasie, jak wynika z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń, powód był dwukrotnie hospitalizowany (w celu założenia i usunięcia zespolenia) a jego leczenie rehabilitacyjne zakończyło się jeszcze w 2011 roku. Do akt szkody powód złożył dwie karty leczenia szpitalnego, z których wynikał charakter jego urazu i powoływał się konsekwencje wypadku. W tych okolicznościach brak jest podstaw do kwestionowania możliwości domagania się odsetek od zadośćuczynienia od daty wskazanej w pozwie. Sama okoliczność ustalenia dopiero w toku postępowania procentu trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda nie niweczy możliwości zasądzenia odsetek od daty wcześniejszej. Istotne jest bowiem to, że stan zdrowia powoda po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego był utrwalony, na co wskazuje także opinia biegłego sporządzona w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Nie ma również znaczenia to, że jeszcze w toku postępowania powód powoływał się na konsekwencje wypadku. To, że konsekwencje te będą miały charakter trwały było wiadome już w chwili wezwania do zapłaty. Rolą zaś strony pozwanej było oszacowanie rozmiaru krzywdy powoda jeszcze w toku postępowania likwidacyjnego. Jeśli zaś nie ma podstaw do przyjmowania, by w okresie późniejszym ujawniły się nowe okoliczności, mające wpływ na zakres krzywdy i jej zwiększenie, to nie ma powodów wyłączających możliwość przyznania odsetek od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia od daty wskazanej w żądaniu pozwu.

Powołany przez Sąd Rejonowy pogląd - zgodnie z którym w razie ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy uzasadnione jest przyznanie odsetek dopiero od chwili wyrokowania, bowiem zasądzenie ich za okres poprzedzający wyrokowanie prowadziłoby do nieuzasadnionego uprzywilejowania wierzyciela kosztem dłużnika - był aktualny w sytuacji, gdy odsetki miały charakter w pełni waloryzacyjny na skutek zmiany ustroju społeczno-gospodarczego i towarzyszącej temu inflacji, gdyż w takiej sytuacji przy przyjęciu cen z daty wyrokowania dłużnik świadczyłby dwukrotnie z jednego zobowiązania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2009 roku, sygn. akt V CSK 370/08; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku, sygn. akt I PK 145/10). Obecnie funkcja odszkodowawcza odsetek przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną, zaś zasądzenie odsetek od daty wyrokowania prowadziłoby w istocie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyroku i stanowiłoby nieuzasadnione uprzywilejowanie dłużnika, skłaniając go do jak najdłuższego zwlekania ze spełnieniem świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 roku, sygn. akt VI ACa 247/22; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 lipca 2008 roku, sygn. akt V ACa 252/08).

Sąd Okręgowy w pełni podziela ten nurt orzecznictwa, w którym wskazuje się, że zadośćuczynienie, w rozmiarze, w jakim należy się ono wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić (art. 455 k.c.), powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.) od tego dnia, a nie dopiero od daty wyrokowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 158, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2001 r., I CKN 18/99, OSNC 2002, nr 5, poz. 64, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r. I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 100/08, OSNP 2010, nr 10, poz. 108). Skoro zaś zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na to, aby po wezwaniu do zapłaty wystąpiły okoliczności, które wpływałyby za zakres krzywdy powoda, to żądanie powoda zasądzenia odsetek od daty zadośćuczynienia od dnia 2 czerwca 2012 roku należało uznać za uzasadnione.

Niewątpliwie również żądanie zasądzenia odsetek od przyznanego w wyroku odszkodowania od dnia 2 czerwca 2012 roku było uzasadnione. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku na zasądzoną w punkcie I wyroku kwotę 14 980 zł złożyło się, oprócz zadośćuczynienia w kwocie 14000 zł, również odszkodowanie w kwocie 980 zł. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy w ogóle nie wyjaśnił przyczyny zasądzenia odsetek od odszkodowania od daty wyrokowania. Tymczasem nie może być żadnych wątpliwości co do możliwości domagania się zapłaty odsetek od odszkodowania od dnia następnego po dniu wezwania do zapłaty (art. 455 k.c. przy uwzględnieniu art. 817 k.c.). Z tego powodu, jeżeli powód wezwał do zapłaty kwoty 2940 zł tytułem odszkodowania w kwietniu 2012 roku, to żądanie zasądzenia odsetek od zasądzonej z tego tytułu kwoty 980 zł nie może budzić wątpliwości.

Biorąc powyższe pod rozwagę orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz powoda kwotę 475 zł złożyła się opłata od apelacji w kwocie 175 zł i wynagrodzenie jego pełnomocnika w kwocie 300 zł, liczone stosownie do § 12 ust 1 pkt 1w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu - tekst jednolity – Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).

Ref. SSR Kazimierz Firlej